

ӘДӘБИЈАТ

ВЭ ИНЧЭСӘНӘТ

АЗӘРБАЈЧАН ЈАЗЫЧЫЛАРЫ ИТТИФАҒЫ ВЭ АЗӘРБАЈЧАН ССР
МӘДӘНИЈӘТ НАЗИРЛИЈИНИН ОРГАНЫ

ОРҒАН СОЮЗА ПИСАТЕЛЕЈ АЗӘРБАЈДЖАНА
И МИНИСТЕРСТВА КУЛЬТУРЫ АЗӘРБАЈДЖАНСКОЙ ССР

№ 29 (1480)
20 июл 1968-чи ил.

И. А. ӘЛПЕРОВ А. ДӘВНА - АЗӘРБАЈДЖАН ПОВӘСТ
ИНИНГ ИҖИТТИҒАТТА АНДӘЗӘНӘТЛӘРДӘН
РИЯ КҮСӘЛӘВӘНЧӘН - ПИЛӘКӘТ ТӘҖМҮЛ
ӨСӘРЛИНИН ҖЕҢГӨЛӘНЧӘН
Фот. А. ШӘЙХОВУЛДУ.

ГОНШУНУН ЕВИ ЖАНСА

Биряс ешиге ки,
 Заныр гоншунун сен,
 Вечина до аймадык
 Жаным ки, ошун сен!
 Од септе кечиле
 Башлады чыгыранга,
 Көмөжө чыгарыма.

ТУПҮРЧӨК

Көмүр жаным,
 алышыр,
 Адамлара итсиния
 нерөөжө чалышыр.
 Гып-гырымыз
 көз олуур,
 Бирдөн
 дүтүр бөвтана,
 Арда сөбөт көзүр,
 сөз олуур,
 Тунурнаалар башланар,
 Жолда кечинер
 түпүрү көзө
 Дежиң буна ким дөзар?!
 Бирн кечир —
 түпүрү,
 Бешн кечир —
 түпүрү,
 Чымылда-чымылда,
 Сымылда-сымылда
 Тунурчакдан сөүр
 Багар көзаран көмүр.

ГАРГА

Гарга
 Чакыр чар:
 — Гарр, гарр,
 На жанап
 Мураарр
 гүшдүр

Сахсаган,
 Варрмы
 Бу ишлэрө
 бөхлө?
 Гарр, гарр!
 Гарга дейр
 Бу сөзлөрн
 Шешэлэн-шешэлэн,
 Пешилникө
 Ешилэн-ешлөлө.

ДИКБУРУН

— Билерсинизни
 Кимдир о колөн?
 — Танымын мон.
 — Она юл перин,
 Конара дурч,
 Калнр Дикбурун.
 Догрудан да
 Дикбурун
 Бурну дик,
 Белерсин иет жерд
 Көркөмшидин.
 — Јох, чыкканэжин,
 Јол угса дурун!
 Дик буруларың
 Устундо бурун!

ХОРУЗ

Бир күн бежанлара
 Белз дели коруз:
 — Даба бөсдир
 Монн Јордуку?
 Сөбөрн
 Дардина галым,
 Башмылга
 Чара гылым,
 Мон до гүшым,
 Байламагдая
 Јордулмушам.

Бежанларын
 арасыма
 Чахнайма дүмдү;
 Хоруза јалваран ким,
 Баш көзүм
 ауран ким,
 — Но елда биз,
 Байламајачаг хоруз,
 Сөбөр ачылмајачаг
 Ошуд!

Чоқларымын
 Калнрдин Јухусу,
 Чалырына дүшүмдү
 Обдој гаралым хорузусу,
 Хоруза
 Ловгалана-ловгалана
 Кеднр јогым,
 Сөбөр
 Ош да,
 Мешан ло
 Шафалар
 Јухудан ојатм.

АТАЛАР ДЕЖИБЛӨР КИ...

Ушаглара көр елаөө
 Шахте, гып,
 Ушаглары тез ушдур
 Буз бахым.

Амын даламы
 билемиз кеслөр
 Ширинни гэдирин
 иет аах билмөлөр.

Игин шакирани —
 Бошгаби јазар,
 Ачкылау көр кесн
 Нөрмөтдөн салар.

Өкөр сичаны тутмаг
 Пашке үчүн ајабас,
 Пашини тајрифлаза
 Сичаны тутмајабас.

Она кедимор дејиб
 евадо хор-хор
 јаттырсан,
 Ајыны өлдүргөшнн,
 дәрсинни сатырсан.

Дост һангин достса өкөр
 Негислары үзө дейр.

Јахшы досту ел-ез көз,
 Јорулма иет, ил-ез көз,
 Гуш үчүн
 гымыз гөфәс
 Јенө илбөсдир, илбөс.

Пишикләрә сичанлар
 Бирчө куш дост олдасар
 Албар баш галар.

ЈАШАМАГ ҺӘВӘСИ

Јаш артымча
 артыр инсаным
 Јашамаг һәвәси.
 Будагда охујан
 буабуту сәси,
 көшони гылартым да јери,
 мө'сум бир көрөниш
 гара кәлләри
 ела бил өнүдә ачыр
 тәзә кәният.
 Ела бил сөләјир,
 һарајлајыр монн һәјат.
 Санки, дөјир:
 — һара?
 Сон ки, тәзә чыгырас
 бөсләдинн арзулара.
 Агаран сачларың,
 татылан гыларымн
 кестәдин сәзә көрдөшнн дөвраным.
 Фөрәни, сәвнич
 ичә-ичә инсаным
 һәлә бундан белә
 шә'ринә олачаг бөзәк.
 Ајрылма мондан,
 доланаг, кәзә!
 Дилшәјон чыкканын дилгани,
 гүшларың нөгизсини,
 Кәл, галдырымн
 гарлы даглара сонн.
 Кәл, аварым ләләли дүләрә,
 Баш гошма
 ачы, мө'анн сәлләрә.

Инаима һәһмәләл пәчмәтләләра,
 Агарымн сәчымн күнөшнн сујуна чәк,
 дағларың ичән кәзә дәрә!
 Сөһәрәз Хәзрәни пәчмәснн ичә!
 Дост гәһбәһдинн сәвнн,
 өләкәт күткәдинн устид,
 сәзә гәһәд олуур
 Кәлмәләрини.
 баһара мајалансын,
 күткәшлә Јортурусун,
 Арзуларың алышсын
 чыгар-чыгар.
 Фәләкәтә дүшсән дә
 баһары сәслә,
 шафәгләри бәзи
 Заман сонн чыгырыр
 шә'ринә аловларә бүрт,
 шәһәләрә гәги
 Гөрбө көрүкөшнн сәзә бу индә,
 сонн гөркүштәшнн бу тозад,
 Јашин артымча
 галым даба нурад,
 арзуң чин-чин олуын.
 Иһәһимн, вәтән көјәриңлә
 ағ көјөрчнн сәвн,
 Јашин артымча
 даба чыгыган сәвн,
 Кәл, чошугу јарат!
 Сон ки, јахшы билерсин:
 Төзәдлар үстүлә,
 јүвәсләри һәјат.

ЈАЛАНА ҺЕЈКӨЛ

Шөһөр гәһбәстәшм... һәр тәрәф мөзлөр.
 Мөзләрләр үстүңдә күләр.
 чыккәләр.
 Бурда мондан салыб азыб, шпизләр,
 Бурда фәјријад едир јалгыз үрәкләр.
 Гөчәләр, чапанлар, көрпә ушағлар
 Иштыкым дүвәјдан Јагыр хәбәрә.
 һәр кәснн өз өмүр, өз гәләјн вәр.
 Мөзәр дашларында һәр өмүрдәи ил!
 Бахырман отрафа фикирин, далгын...
 Бир һејкәл көрүрән күләр ичидә.
 Дејирәм: о балзә вәтәнин, халгым?
 Балшымы учалдым елар ичиндә?
 Балзә сөркәрдәләр чәбәләр Јәри?
 Балзә философлар, балзә да мө'нар?
 Илаларн көксүндән мин сирр гөпәрәм,
 Дүвәјдан көчсә да һаггы-сајм вәр?
 Балзә дә фәһләдир, борында, чәндә—
 Доннәзи гөјундә вәрәб чыкым?
 ...Тавыкым! Адамлар Јејиб-ачында
 О, һеј долдурдарың чынбиданым.
 Мүшторн кәләнәдә ошун Јаһым
 Ади һөрмәтн дә баба сәтәрәм...

Арағым чакырымн истәкәним
 Јалан да гатарым, су да гатарым.
 Мүдирин өнүдә ојанди гәт-гәт,
 Рәсини сәвнә бөтәшнн дашым.
 Ошун көзәриңлә бу көзә һәјат
 Бир кәләб ишнәјин, чәкн дашымам.
 Индәсә абырлан һејкәлә дөүбә:
 Бахышмы мөјалым, көлләри күләр.
 Нөфән, һәрсиләјнн тунбәһ, сөүбә,
 Нуранн көрүвүр үзү не гәзәр?!
 Бурда учалтымакым бу да һејкәл
 Сөвәтнәр ајларча әлнәјәт чөһб.
 һәр дөфә мөрмәрә дәрјәдә чәкн?
 Балзә гутдугудан хәлаләт чәкн?
 Һејкәл... ағ Јаланың гара һејкәли,
 һәрәмдир, һәрәмдир ошун нул да.
 Јаланла сакларың, Јаланла, бәан,
 Ошун сүчүсу да, гарәул да.
 О, сәпдә һәјатым, өмүр ојунчаг,
 Сөјәдәм:— Нам дүңә талан оләјим.
 ...Дүвәјдан кеткәјнн дордурду. Алчар
 Дүвәјлә нәзәмәј Јалан оләјим!

НӨЛДИМ АСТАРАЈА...

Кәлдим Астараја бир баһар күнү,
 Јенө саламакды күл-чигир монн.
 Бахды көкәриңнә фикирн дағлар,
 Маһымјала өхлады сағ күлн монн.

Ајрылым гәһбәнин елаһи шаһ-шаһ,
 Вағды галыларә бөксәһнн вәрәшәм.
 Билдирәм бу һәсрәт, бу бөүкә һәсрәт
 Не гәдәр вәршән едәчөк минн?!